

עלון שבועי בעניני פרשת השבוע, יוצא לאור ע"י ארגון תורה וחסד:

'המרכז לערבות הדדית'

א' מנחם אב התשפ"ב - גליון 204 - פרשת מסעי.

העלון מוקדש לע"נ: אסתר עזת בת מרים ע"ה.

ולע"נ: אשר בן מולא אברהם ואסתר ז"ל.

מבט מהפרשה:

תורת המסעות.

בפרשת מסעי מפורטים מ"ב המסעות של בני ישראל במדבר.

שואלים רבים ממפרשי התורה: למה ובשביל מי נכתבו מסעות אלה? הלא הדור המבוגר – דור המדבר כבר לא היה בחיים, לדור הצעיר לא היה כל עניין במסעות אלה, אם כן למה נכתבו?!

השל"ה הקדוש מבאר: שהמסעות נועדו להכשירם לקבל את התורה שעל ידי הגלות מזדככים לקלוט את אור התורה ומשום כך נכתב הדבר לדורות, שיידעו עם ישראל שכאשר רוצים לעשות קניינים בתורה וקניין במצוות יש להתייגע בכך וכעניין שאמרו חז"ל: "הווה גולה למקום תורה".

"דגל מחנה אפרים" מבאר: שבוודאי נכתבו המסעות בתורה כדי להורות דרך הישר לכל איש ישראלי שיידע שבכל תחנות החיים כאשר יילך ממסע למסע, הכול נועד כדי להוריד ממנו את שכבת התאוה והגשמיות ולהביאו למעלות גדולות ולקרבו לדבקות בה' וכאשר עוברים על האדם מסעות וקשיים שלא יישבר מהם אלא ילמד שכך הוא הדרך ועתה הוא עובר עוד שלב במסעו.

ובעלי המוסר אמרו: שלכך נקראו המסעות מסע ולא חניה, ללמדנו שהעיקר הוא המסע. כלל אין זה משנה ההישג והניצחון כי העיקר הוא היגיעה והרצון.

וכך כתב הרמב"ן: שפירוט המסעות בא ללמדנו ולהשריש בנו את האמונה בהשגחה פרטית. שכל המסעות שעוברים על האדם הן בטוב והן במה שנראה בעיניו כרע, הכול הוא "על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו" וגם במצב של "מרה" או במצב של "מתקה" הכול מאת ה' ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה אם לא הורו על כך מלמעלה...

(דבר תורה)

פניני אור החיים:

רמזים וגימטריאות נפלאות על השם 'יששכר', ומשמות משפחתו

הפסוק אומר 'ויסעו מרעמסס בחודש הראשון בחמשה עשר יום לחודש הראשון ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה לעיני כל מצרים'.

רבינו האור החיים הקדוש מעיר על לשון הפסוק, שלכאורה תיבות 'לחודש הראשון' מיותרות, והפסוק יכול היה לכתוב כך, 'ויסעו מרעמסס בחודש הראשון בחמשה עשר יום ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה לעיני כל מצרים'.

זמנים לשב"ק פרשת מסעי:

הזמנים ע"פ לוח אור החיים – שעון קיץ.

הדלקת נרות: ירושלים*: 19:23 | תל אביב: 19:21 | חיפה: 19:24 | בית שמש: 19:21. *לנוהגים 40 דק' בירושלים: 19:03.

צאת השבת: ירושלים: 20:13 | תל אביב: 20:11 | חיפה: 20:14 | בית שמש: 20:11.

רבנו תם: ירושלים: 21:07 | תל אביב: 21:04 | חיפה: 21:07 | בית שמש: 21:04.

ומבאר רבינו הקדוש, שידוע שבחודש ניסן מזלם של ישראל עולה מעלה מעלה, גם זמן הכי שלם להצלחה זה בחמשה עשר לחודש ניסן, וזה מה שרמז הכתוב, 'בחודש הראשון' הוא זמן שמזלם של ישראל עולה, ועוד לתוספת גודל הערך שבדבר, הדגיש הפסוק 'בחמשה עשר יום' שהוא זמן מילוי הלבנה, ואמרו 'לחודש הראשון' לפי שאין ענין רום המזל וההצלחה, אלא כשיש שני דברים, גם בתאריך המוצלח (חמשה עשר לחודש) וגם בחודש המוצלח (חודש ניסן)

ובפרשת בא כתב רבינו הקדוש, 'החודש הזה לכם ראש חודשים ראשון הוא לכם לחודשי השנה', נתכוין שחודש זה הוא ראש, 'פירוש מובחר שבחודשים', וכמו שאמרו 'בשמים ראש' כלומר בשמים מובחרים, ודקדק הכתוב לומר 'לכם' כי אין החודש הזה משובח ומעולה שבחודשים אלא לעם ישראל, וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, 'בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל', כי החודש הזה הוא לטובת ישראל.

[אור החיים מסעי פרק לג פסוק ג]

סיפור לשבת:

זהירות בממון הזולת

סיפר מגיד המישרים רבי שבתי יודלביץ צ"ל: מעשה שהיה בישיבת וואלאז'ין המעטירה, כששני בחורים יצאו לדרך אל בית הוריהם, להפוגת 'בין הזמנים' מסדרי הישיבה. בדרכם, נכנסו לפונדק דרכים אחד, אכלו ארוחת ערב חמה ועלו על יצועם לישון, לאסוף כוחות להמשך המסע ביום המחר.

ויהי למחרת, טרם ייצאו מהפונדק, גילה אחד מהם כי חסרים לו שבע פרוטות לשלם את החוב לבעל הפונדק בגין האכילה והשינה במעונו. בעל הפונדק רשם את החוב, כאשר הבחור מבטיח שבדרכו חזרה לישיבה, יסור לפונדק וישלם את מלוא החוב.

דא עקא, שבהגיעו לביתו חלה אותו בחור, וכשהבין שלא יוכל לחזור לישיבה ולשלם את החוב, קרא לידידו ונתן לו את שבע הפרוטות, כשהוא מבקש כי בדרכו חזרה לישיבה יפרע את החוב האמור. אלא שהחבר, בדרכו חזרה לישיבה, שכח מהענין לחלוטין, ושב לשגרת יומו כששבעת הפרוטות נותרות בכיסו...

לא עברו ימים מועטים, ומיודעינו הבחור נפטר לבית עולמו. השמועה הגיעה לישיבת וואלאז'ין, והכל התאבלו על הבחור העילוי שנפטר בטרם עת. ימים ספורים אחר כך, צועד ראש הישיבה – הגאון רבי חיים מוואלאז'ין צ"ל במסדרונות הישיבה, ולנגד עיניו הוא רואה מחזה מצמרר: הבחור הנפטר צועד מעדנות לפניו, ממש בא הרוג ברגליו - - -

האמנם? נחרד רבי חיים, 'מה נעשה בדיןך, תלמיד יקר? מדוע שבו ושלחו אותך לעולם הזה?'

השיב הבחור, כי לאחר שדנו בענינו בבית דין של מעלה, יצא זכאי בדין והוחלט לשולחו לגן עדן. אלא שבכניסתו לגן עדן ניצב לנגדו המלאך, ואינו מאפשר לו לעבור: הרי הותר בעולם הזה חוב של שבע פרוטות לבעל הפונדק, ואף אם השלים את תפקידו בעולם בצורה המיטבית, החוב הקטן והפעוט שלא שולם מעורר מהומה, שאינה מאפשרת להביאו בשלום למקומו בגן עדן!

אלא שהבחור הוסיף וטען, כי הוא מצידו עשה כל שלאל ידו להסדיר את החוב, אלא שהשליח שכח לבצע את השליחות. שוב דנו הדיינים בכובד ראש בטענתו, ואכן, רק בשל העובדה שעשה כל שביכולתו להסדיר את החוב לפני פטירתו – ניתנה לו האפשרות הנדירה לשוב לעולם הזה להסדיר את העניין, כדי שיוכל להגיע למנוחתו...

רבי חיים הבטיחו מיד כי יסדיר את העניין במהירות, וידאג שהחוב ישולם בדחיפות. באותו רגע נעלם הבחור הנפטר, ולא נראה שוב שנית...

הרי זה תמרור אזהרה מחריד: גם אדם מושלם בעולם הזה שמקומו מובטח בגן עדן, עשוי לאבד את שכרו בשל חוב פעוט, בשל ממון שלא הסדיר ביושר מלא! ומאידך, מי שעושה כל שביכולתו להיות ישר בדיני ממונות, ניתנת לו הזכות משמים להשלים את תפקידו!

הקב"ה מזווג מעטפות.

רבי נתנאל תפלינסקי, שהיה יהודי עני ואביון, זכה לארס את בתו המתבגרת בשעה טובה, וזה הזמן לדאוג לארגן את כל צרכי החתונה. אלא שלא היה לו פרוטה לפרטה, ודאגתו בלבו - מניין יביא את כל הוצאות החתונה היקרות?

בצר לו, החליט המחותן הטרי לכתוב מכתב ובו בקשת סיוע, בכתב ידו ומקירות לבו. תיאר את הלחץ מבתו המתבגרת, עד שהוכרח להתחייב על סכום גבוה של כסף לצורכי נישואיה, הרבה יותר מהשגת ידו. לאחר מכן פנה אל ידיד מוכר המשמש גם כמנהל מוסד, וביקש כתובות של תורמים פוטנציאליים...

המנהל חשש פן יפסיד המוסד כתוצאה מהעברת הכתובות, ולפיכך לא נתן לו אלא כתובת אחת בלבד, של ידיד הישיבה התורם סכום פעוט של 10 דולר בחודש בלבד. 'חבל על הבול', אמר מנהל המוסד לידידו, 'זה לא התורם שאתה מחפש, הוא לא בעל הון. אלא שאת כתובות בעלי ההון לא אוכל להעביר'...

'לא צריך!' אמר ר' נתנאל בביטחון. 'כתובת אחת מספיקה, ובכלל לא משנה של מי. אם הוא לא יעניק לי את סכום העתק הדרוש לי – יגיע הכסף ממקור אחר. אני עושה השתדלות וזהו!'

לא חלף אלא שבוע ימים, והנה מכתב תשובה בתיבת הדואר. ר' נתנאל פותח את המעטפה, ובתוכה הוא מגלה שיק על מלוא הסכום המבוקש, טבין ותקילין, מונח בשלווה...

הוא ממחר להתקשר למנהל המוסד, שממחר להתקשר לאותו תורם. 'התעשרת במפתיע ולא הודעת', הוא מעיר בציניות לאותו תורם, 'לנו אתה נותן 120 דולר בשנה, ולא יזה אדם אלמוני סכום עתק כזה ללא מאמץ? אתמהה!'

'אספר לך את כל האמת', אומר התורם כמתנצל, 'לא התעשרתי ולא כלום. יש לי בת חולה כבר כמה שנים, ועתה עמדה בפני ניתוח מכריע אם תבריא אם לאו, כשהסיכויים אינם לטובתה. קיבלתי על עצמי שבאם הניתוח יעבור בהצלחה, אתרום מחצית מהסכום אותו חסכתי לנישואיה להכנסת כלה.'

האיש נשם עמוקות והמשיך: 'לא תאמין את ההמשך. שלשום אני חוזר הביתה, ובתיבת הדואר שתי מעטפות. האחת, עדכון מבית החולים כי הבדיקות העלו שהניתוח הצליח ובתי הבריאה. בעודי מתרגש מהבשורה אני פותח את המעטפה השניה, ומגלה מכתב בקשה להכנסת כלה, בסכום נאה מאוד.'

הדבר הראשון שעשיתי, הוא להתקשר לשמוע כמה יש בתוכנית החיסכון שלה לחתונה. כשהבנתי שמחצית משווי תוכנית החיסכון הוא בדיוק הסכום שאותו יהודי מבקש להכנסת כלה, כבר הבנתי כי שתי המעטפות שידכו עצמן זו לזו!'

ככה זה כשאבא עומד למעלה, דואג ושומר. בצד אחד יהודי זקוק לישועה לרפואת בתו, בצד השני יהודי זקוק לישועה לנישואי בתו. הבוטח בהשם חסד יסובבנו - מסובב השם את כל ההתרחשויות עלי חלד, כדי ששניהם יזכו לישועה יחדיו!

רק אמונה בהשם, ביטחון באבא שלנו. ברוך הגבר אשר יבטח בהשם - ואז: והיה השם מבטחו! (אור דוד)

בדיחות הדעת:

כל האלה עם ה'פרצוף תשעה באב'
תשמחו!!! היום שלכם הגיע.

מקצת מהלכות ומנהגי תשעת הימים.

אמרו חז"ל (מסכת תענית כו ע"ב): "משנכנס אב ממעטים בשמחה". ודקדקו לומר "ממעטים", דהיינו שעדיין צריכים לשמוח, אלא שיש להפחית מעט מהשמחה. כיון שתמיד צריכים לעבוד את ה' בשמחה, שנאמר (תהלים ק ב): עבדו את ה' "בשמחה" בואו לפניו "ברננה".

תשעה באב שחל להיות ביום ראשון, או שחל להיות בשבת ונדחה ליום ראשון, אין לשבוע שלפניו ולא לשבוע שלאחריו את כל הדינים של שבוע שחל בו תשעה באב. על כן, מותר לבני ספרד להסתפר ולהתגלח בשבוע הקודם ושלאחריו. וכן מותר לכבס בגדים או ללבוש בגדים מכובסים, וכן מותר להתרחץ במים חמים.

מנהג בני אשכנז שלא לכבס בגדים, ושלא ללבוש בגדים מכובסים, החל מיום ראש חודש אב.

נהגו שלא לאכול בשר מראש חודש אב עד יום עשירי באב, ויום עשירי בכלל האיסור. (ואין חילוק בזה בין שבוע שחל בו לשאר תשעת הימים) וביום ראש חודש עצמו מנהג הספרדים לאכול בשר, מפני כבודו של ראש חודש, ובפרט שסעודת ראש חודש מצוה היא, וכן המנהג פשוט בארץ ישראל.

ענין גדול הוא לטעום את התבשילים קודם השבת, כדי לבדוקם אם חסרים מלח או תבלין. וכתב רבנו האר"י ז"ל, שבטעימת התבשיל מראה שהוא כמכין את הסעודה למלך, ולכן טועמו כדי לתקנו יפה, ומראה שמקבל את המלך בסבר פנים יפות. ובתלמוד ירושלמי אמרו, כל הטועם את התבשיל בערב שבת, מאריכים לו ימיו ושנותיו. על כן, מותר לטעום תבשיל בשרי, בערב שבת שאחר ראש חודש אב.

בעלי הברית [אבי הבן, הסנדק והמוהל] ובעלי הפדיון [אבי הבן והכהן], מותרים באכילת בשר בכל אותו היום ולא רק בסעודת המצוה, כיון שיום טוב שלהם הוא.

נהגו בני ספרד ללמוד "זוהר" בליל הברית, והוא הנקרא "ברית יצחק". ויש שעושים גם סעודה, אך אינה נחשבת סעודת מצוה כדי שיהיה מותר בה לאכול בשר. והוא הדין בסעודת חנוכה הבית.

סעודת סיום מסכת היא סעודת מצוה, ומותר לכל המוזמנים הקרובים והמכרים לאכול בה בשר, וכל שכן שמותר גם לתורמי הסעודה לאכול בשר. אבל אנשים שהגיעו רק כדי למלאות תאוותם באכילת בשר, אין להתיר להם.

יהי רצון שהלכות אלו לא יהיו אקטואליות כבר בשנה זו, ונזכה לאקמא שכינתא מעפרא ולבנין בית המקדש, אמן.
(ע"פ בהלכה ובאגדה)

האוצר שבתוך החושך – ההזדמנויות שבימי 'בין המצרים'.

ימי בין המצרים שאנו נמצאים בהם כעת, הם ימי אבל על חורבן הנורא שתוצאותיו מורגשות עד ימינו, אך אעפ"כ ואולי דווקא בגלל זה, אלו הם ימים גדולים ונשגבים מאד.

וכך כתוב בעל ה'אוהב ישראל' על הימים האלו: "אלו הכ"א יום הם ימים טובים גדולים מאוד, אך בעונותינו הרבים עדיין אין אנו ראויים להם... ואי"ה, כשנזכה במהרה בימינו לעשות תשובה ומעשים טובים, לזכך החומר ולהעביר זוהם הזהב, אז יתגלה רב טוב הצפון, כי אז נהיה ראויים לכל הברכות וישועות טובות מצד הדין... (אלו) ימים טובים גדולים ונוראים, ועל כולם יהיה ט' באב מועד גדול יותר".

כלומר בימים אלו טמון אור גדול בהם.

ישנה סגולה בימים אלו לזכות לבנים טובים, וזאת על ידי מי שבוכה בימים אלו על חורבן בית המקדש, על פי דברי מרנא ה'חתם סופר' זי"ע: "הבוכה בימים אלו על חורבן הבית זוכה לבנים טובים" ('דרשו')

בקיצע'ר – חידוש קצר לשולחן השבת:

"והקרייתם לכם ערים ערי מקלט תהיינה לכם ונס שמה רצח מכה נפש בשגגה" (פרק ל"ה, פסוק י"א)

אמר הצדיק ר' יצחק מאיר אלתר מגור בעל חידושי הרי"ם חידוש נפלא מפסוק זה:

מעניין ערי מקלט לומדים כיצד עלינו לנהוג עם יהודי שעבר עבירה חמורה, שהרי רוצח שבטעות הרג אדם, יש לנו ציווי לדאוג לו לעיר מקלט, כדי שידע שעדיין לא אבדה תקוותו.

כך גם צריכים אנו לנהוג עם חוטאים, שיש לקרבתם ולהדריכם בדרך העולה בית ה'.

ומעשה שהיו רבנים באסיפה יחד עם הגאון הצדיק רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל ושם דיברו לגבי מחריבי הדת של אותם הימים.

ותוך כדי התלהבות, אחד הרבנים התבטא בחריפות על יהודי אחד רשע, "הלואי ויאבד זכרו!"

"חלילה!" נזעק ר' יוסף חיים, "אסור לומר כך על יהודי! רק על עמלק נצטוונו לאבד את זכרו!" (ע"פ 'מיד מלכים')

חודה של פרשה – חידה מהפרשה ע"פ הפסוקים ורש"י, בעריכת הרב ישראל בראורין שליט"א.

המובא במקרא בסוף פרשה השלישית בספר 'במדבר'.

אינו תואם למה שב'מסעי' באותו ענין ממש מדובר.

לכן זאת הסיבה שרש"י מביא טעם לשם מקום זה החדש.

כל זאת מאיר עינינו עיקר שפתי חכמים עפ"י בעל הטורים הנדרש.

מעט עיון מעמיק באלו האתרים המובאים בחידה, והכל מפורש.

פתרונות ניתן לשלוח עד ליום רביעי הקרוב בדרכים הבאות:

א. בעמדות 'נדרים פלוס' באמצעות שלח הודעה. (קוד קופה 6500, ע"ש המרכז לערבות הדדית)

ב. השארת הודעה במענה הממוחשב בטלפון: 02-5-696-515. ג. שליחת הודעה במיל: ALONHLH@GMAIL.COM

- יש לשלוח תשובה מליאה בצירוף שם הפותר, והיכן קיבלתם את העלון.

ב"ה

לתועלת הציבור: קיים גמ"ח להשאלת

גמרות שוטנשטין, וספרי טוש"ע.

ברח' אבינועם ילין 13, שכונת גאולה י-ם.

לפרטים: 054-844-86-83.

או בקו המידע: 02-590-7438

מיוזג גראפיקס

רב קווי: 1599-578-946

בני ברק: ר' עקיבא 52 בפסאג' | ירושלים | אלעד | ביתר עילית
מודיעין עילית | בית שמש | אשדוד | נתיבות | חיפה